

NÂNG CAO PHẨM CHẤT VÀ NĂNG LỰC - YẾU TỐ CƠ BẢN ĐẨY NHANH THÍCH ỨNG NGHỀ NGHIỆP CỦA GIẢNG VIÊN TRẺ Ở CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI

Nguyễn Thanh Tùng*

ABSTRACT

Developing the teaching staff in general and young lecturers in particular in military schools is a core solution throughout the process of performing educational and training tasks at each school. In order to promote the role of the teaching staff in military schools, it is necessary to accelerate the adaptation to the profession of the lecturers. Therefore, improving the quality and capacity of young lecturers is a fundamental factor to accelerate the career adaptation of young lecturers in military schools.

Keywords: Lecturers; Military school; Career adaptation;

Received: 24/1/2022; **Accepted:** 27/1/2022; **Published:** 15/2/2022

1. Đặt vấn đề

Thực hiện quan điểm “giáo dục là quốc sách hàng đầu”, những năm gần đây công tác xây dựng đội ngũ giảng viên và cán bộ quản lý giáo dục trong các nhà trường quân đội luôn được quan tâm, bảo đảm đủ về số lượng và từng bước nâng cao về chất lượng, trình độ, năng lực sư phạm, tương đối đồng bộ về cơ cấu, phù hợp về tuổi đời và tuổi quân. Chất lượng giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học, xây dựng nhà trường vững mạnh toàn diện có nhiều tiến bộ; trình độ kiên thực, năng lực tiếp cận tri thức mới của học viên đào tạo sau khi tốt nghiệp ra trường từng bước được nâng cao, đáp ứng nhu cầu thực tiễn của đơn vị. Tuy nhiên, chất lượng đội ngũ giảng viên, nhất là giảng viên trẻ ở nhà trường quân đội hiện nay cũng còn bộc lộ những bất cập, hạn chế nhất định. Trong thời gian tới, công tác giáo dục, đào tạo của các nhà trường quân đội đòi hỏi chất lượng ngày càng cao hơn nhằm đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại. Trọng trách đó đặt ra cho việc xây dựng đội ngũ giảng viên, nhất là giảng viên trẻ ở nhà trường quân đội toàn diện hơn về phẩm chất, năng lực để họ thích ứng nhanh với hoạt động nghề nghiệp, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ giáo dục, đào tạo và nghiên cứu khoa học của các nhà trường.

2. Một số biện pháp nâng cao phẩm chất, năng lực cho giảng viên trẻ ở các nhà trường quân đội hiện nay

2.2.1. Thường xuyên bồi dưỡng phẩm chất chính trị, đạo đức cho đội ngũ giảng viên trẻ

Thường xuyên bồi dưỡng phẩm chất chính trị, đạo đức cho đội ngũ giảng viên trẻ là một nội dung quan trọng hàng đầu trong việc nâng cao phẩm chất, năng lực của họ đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp giáo dục, đào tạo trong các nhà trường quân đội. Vì vậy, quá trình xây dựng đội ngũ giảng viên trẻ, các nhà trường cần phải thường xuyên chú trọng công tác quản lý, bồi dưỡng, rèn luyện về phẩm chất chính trị, đạo đức nghề nghiệp, để mỗi giảng viên thực sự là tấm gương tiêu biểu cho học viên noi theo. Theo đó, đội ngũ giảng viên NTQĐ phải có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức và lương tâm nghề nghiệp trong sáng, tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc và nhân dân; kiên định chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; luôn tin tưởng và nhất trí cao với đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, nhiệm vụ của Quân đội, nhà trường; tận tụy với công việc, có ý thức trách nhiệm cao trong “dạy người, dạy chữ và dạy nghề”. Do vậy, Lãnh đạo, chỉ huy các nhà trường cần thường xuyên làm tốt công tác giáo dục chính trị, tư tưởng; đẩy mạnh phong trào thi đua “dạy tốt, học tốt, công tác tốt” để đội ngũ giảng viên trẻ nhận thức sâu sắc về vị thế của nghề dạy học trong xã hội và sự cần thiết phải bồi dưỡng, nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức trong tình hình hiện nay; xây dựng ý thức, trách nhiệm, ý chí phấn đấu vươn lên; tinh thần tích cực, chủ động, sáng tạo trong giảng dạy, nghiên cứu khoa học của giảng viên. Đồng thời, làm tốt công tác quản lý đội ngũ giảng viên trẻ cả trong đơn vị và nơi cư trú; duy trì nghiêm nền nếp chính quy, rèn luyện kỷ luật; giải quyết hài hòa môi

* Trường Đại học Chính trị - BQP

quan hệ giữa người dạy và người học; gắn xây dựng chuẩn mực đạo đức nhà giáo với thực hiện Cuộc vận động “Nói không với tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục” và khắc phục khuyết điểm theo Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) về xây dựng và chỉnh đốn Đảng, Chỉ thị 05 của Bộ Chính trị về việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Kịp thời biểu dương, khen thưởng những giảng viên có thành tích trong giảng dạy, nghiên cứu khoa học; nghiêm khắc phê bình, nhắc nhở những giảng viên có biểu hiện thiếu cố gắng trong học tập, nghiên cứu, chất lượng giảng dạy thấp, chấp hành không nghiêm chế độ, Quy chế giáo dục, đào tạo, vi phạm phẩm chất đạo đức nghề nghiệp. Xây dựng môi trường sư phạm lành mạnh, sự đoàn kết, thống nhất, tạo điều kiện để mỗi giảng viên phấn đấu, rèn luyện và trưởng thành.

2.2.2. Không ngừng bồi dưỡng về kiến thức, năng lực sư phạm cho đội ngũ giảng viên trẻ

Đi đôi với bồi dưỡng, giáo dục phẩm chất chính trị, đạo đức, các nhà trường cần chú trọng đào tạo, bồi dưỡng về kiến thức, năng lực sư phạm và kinh nghiệm thực tiễn cho đội ngũ giảng viên, nhất là đội ngũ giảng viên trẻ. Đây là nội dung quan trọng quyết định trực tiếp đến trình độ năng lực chuyên môn và chất lượng, hiệu quả hoạt động giảng dạy của đội ngũ giảng viên ở các nhà trường quân đội. Do vậy, trên cơ sở phân tích thực trạng đội ngũ giảng viên hiện có, yêu cầu về cơ cấu, trình độ học vấn, chuyên môn đào tạo, lãnh đạo, chỉ huy và cơ quan chính trị ở các nhà trường cần phải thường xuyên rà soát, phân loại chất lượng giảng viên (kết hợp các yếu tố về năng lực giảng dạy, nghiên cứu khoa học, trình độ học vấn, uy tín giảng dạy,...) để xây dựng kế hoạch tuyển dụng, đào tạo, bồi dưỡng cho phù hợp. Trong đó, cử giảng viên có phẩm chất đạo đức, năng lực tốt đi học, đi thực tế cấp đào tạo và trên cấp đào tạo; tham quan, nghiên cứu, giao lưu, học hỏi kinh nghiệm giảng dạy của các nhà trường trong và ngoài Quân đội, trong nước và ngoài nước; chú trọng bồi dưỡng kinh nghiệm thực tiễn về hoạt động quân sự khi mà số giảng viên trẻ ngày một tăng. Đồng thời, quan tâm chăm lo xây dựng các chuyên gia đầu ngành, những giảng viên giữ cương vị lãnh đạo, chỉ huy các khoa giáo viên, chủ nhiệm bộ môn, giảng viên trẻ có khả năng phát triển. Đẩy mạnh công tác bồi dưỡng nâng cao kiến thức toàn diện cho đội ngũ giảng viên bằng nhiều hình thức, như: tạo điều kiện để giảng viên tham gia các lớp bồi dưỡng chứng chỉ sau đại học, chứng chỉ nghiệp vụ sư phạm; tổ chức tập huấn giáo viên; kết hợp đào tạo với đào tạo lại để bổ sung, cập nhật kiến thức mới, trọng tâm là những

môn học, ngành học có sự phát triển nhanh về lý luận và thực tiễn để giảng viên không bị lạc hậu về kiến thức; khuyến khích giảng viên tự học, tự bồi dưỡng, nhất là những giảng viên đầu ngành và đội ngũ giảng viên kế cận, kế tiếp, giảng viên trẻ, nhằm đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng giảng dạy, nghiên cứu khoa học. Đồng thời, thông qua việc quản lý thực hiện nhiệm vụ của bộ môn, khoa giáo viên và các tổ chức có liên quan để bồi dưỡng kiến thức, năng lực sư phạm cho đội ngũ giảng viên trẻ. Lấy tổ chức bộ môn làm trung tâm, kết hợp với khoa, cơ quan chức năng, các đơn vị quản lý học viên, để phối hợp trong công tác quản lý thực hiện chức trách, nhiệm vụ dạy học, các hoạt động chuyên môn, xây dựng đội ngũ giảng viên trẻ. Các bộ môn, các khoa giáo viên phải quản lý, bồi dưỡng giảng viên nâng cao trình độ chuyên môn, năng lực giảng dạy, nghiên cứu khoa học, đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng tích cực, khắc phục căn bản biểu hiện hình thức, lý thuyết suông; coi trọng tính thiết thực, hiệu quả trên thực tế. Gắn đổi mới giảng dạy với tăng cường công tác nghiên cứu khoa học vì yêu cầu thực tiễn. Kết hợp giữa quản lý chặt chẽ chuyên môn theo quy chế đào tạo với quản lý hành chính theo điều lệnh của quân đội, quy định của nhà trường, khoa, bộ môn; kết hợp tốt hoạt động chuyên môn với các hoạt động công tác đảng, công tác chính trị ở bộ môn, khoa để trực tiếp bồi dưỡng, giáo dục, nâng cao phẩm chất, năng lực giảng viên trẻ.

2.2.3. Nâng cao chất lượng tự bồi dưỡng, tự đào tạo, tự rèn luyện của đội ngũ giảng viên trẻ

Quá trình hình thành, hoàn thiện và phát triển phẩm chất, năng lực người giảng viên đồng thời chịu sự tác động, quy định, chi phối bởi nhiều nhân tố, trong đó yếu tố tự bồi dưỡng, tự đào tạo, tự rèn luyện của chủ thể giữ vai trò rất quan trọng, có ý nghĩa quyết định. Do vậy, cùng với quá trình tác động giáo dục, bồi dưỡng, rèn luyện của lãnh đạo - chỉ huy và nòng cốt trong các khoa giáo viên, cần khích lệ và tạo mọi điều kiện cho các giảng viên trẻ tự học, tự tu dưỡng, tự rèn luyện bản thân. Theo đó, giảng viên trẻ phải nhận thức đúng tầm quan trọng và coi tự bồi dưỡng, tự học, tự giáo dục, tự rèn luyện, tự khẳng định và phát triển là một phương thức quan trọng, có ý nghĩa quyết định suy đến cùng để bồi dưỡng, hoàn thiện các giá trị phẩm chất, nhân cách, trình độ, năng lực của bản thân mình. Giảng viên phải xác định trách nhiệm chính trị cho bản thân là tự học tập, tự đào tạo suốt đời, đây là phương thức tối ưu để chống lạc hậu đối với giảng viên và không ngừng bồi dưỡng, nâng cao phẩm chất, năng lực, hoàn thành chức trách, nhiệm vụ. Tự tu dưỡng, học tập, rèn luyện nâng cao phẩm chất,

năng lực của giảng viên trẻ phải thường xuyên, liên tục, bền bỉ, công phu, ở mọi lúc, mọi nơi, mọi điều kiện hoàn cảnh. Quá trình này các khoa giáo viên cần định hướng giảng viên vào *rèn luyện phẩm chất chính trị - đạo đức theo yêu cầu nghề nghiệp sư phạm quân sự như: bản lĩnh chính trị kiên định vững vàng, nhậy bén và sắc xảo về chính trị; trung thành vô hạn với Tổ quốc, với Đảng, nhân dân; lối sống trong sạch lành mạnh và giản dị, cần-kiệm-liêm-chính-chí công vô tư; có lòng say mê yêu nghề và luôn gắn bó, giúp đỡ học viên; luôn giữ vững nguyên tắc tính Đảng Cộng sản trong dạy học.* Đưa đội ngũ giảng viên tham dự vào các đợt sinh hoạt chính trị của Đảng, nhà nước, quân đội, đơn vị, địa phương dưới nhiều hình thức như học tập, quán triệt, viết bài hội thảo, viết báo... nhằm rèn luyện bản lĩnh, năng lực tư duy lý luận và tư duy chính trị cho họ. Khích lệ và tạo mọi điều kiện thuận lợi để *đội ngũ giảng viên* phát huy tính tích cực học tập, tự học rèn luyện và nâng cao trình độ năng lực chuyên môn mình giảng dạy; rèn luyện, củng cố và phát triển hệ thống các kỹ năng nghề nghiệp sư phạm. Quan tâm rèn luyện phong cách sư phạm cho *đội ngũ giảng viên* trẻ một cách khoa học, phù hợp, đảm bảo tính nguyên tắc, tính dân chủ, tính đoàn kết - hợp tác trong dạy học; ham học hỏi và cầu thị tiên bộ; luôn đặt ra yêu cầu cao đối với bản thân và người học trên cơ sở tôn trọng nhân cách; tế nhị, lịch thiệp trong quan hệ, giao tiếp và ứng xử đối với mọi người, nhất là đối với học viên; bản thân thực sự là một tấm gương mẫu mực, mô phạm về nhân cách người thầy giáo trong môi trường quân sự, luôn hết lòng vì học viên và sự nghiệp giáo dục, đào tạo trong các NTQĐ.

2.2.4. Thực hiện tốt công tác cán bộ, chính sách đối với đội ngũ giảng viên

Thực tiễn hoạt động trong các nhà trường quân đội thời gian qua cho thấy, có nhiều nguyên nhân dẫn đến một số giảng viên chưa tâm huyết với nghề, trong đó có vấn đề về đảm bảo chính sách và tạo điều kiện làm việc. Bởi vậy, cần phải tiếp tục nghiên cứu, xây dựng các chính sách đãi ngộ nhà giáo một cách toàn diện, đồng bộ, như: bồi dưỡng, sử dụng, phát huy vai trò, sở trường của họ trong các lĩnh vực hoạt động; chế độ tiền lương, phụ cấp, trợ cấp theo chức danh khoa học, học vị; chế độ về nhà ở, đất ở; khen thưởng, tôn vinh những người có thành tích trong giảng dạy, nghiên cứu khoa học... Do vậy, trước hết, các nhà trường phải làm tốt công tác quy hoạch, bảo đảm số lượng cán bộ, giảng viên cho các bộ môn, khoa giáo viên. Việc quy hoạch xây dựng đội ngũ giảng viên của từng bộ môn, các khoa cần chú ý đến sự hợp lý về tuổi đời, quân hàm, thâm niên công tác và các lớp giảng viên

kể cận, kế tiếp có phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ giảng dạy, xây dựng bộ môn, khoa có số lượng và cơ cấu hợp lý; bảo đảm sự chuyên tiếp vững vàng giữa các thế hệ giảng viên, đáp ứng yêu cầu phát triển của tình hình nhiệm vụ giáo dục, đào tạo của các Nhà trường. Đồng thời, các nhà trường cần tiếp tục đổi mới công tác tạo nguồn cán bộ giảng dạy, trong đó có đội ngũ giảng viên trẻ, theo hướng kết hợp giữa điều động, phân công công tác với việc tuyển dụng giảng viên theo quy trình chặt chẽ, nghiêm túc, có quy chế rõ ràng, trọng dụng nhân tài. Việc tổ chức tuyển dụng giảng viên cần phân cấp cho bộ môn, khoa giáo viên, chú trọng về tiêu chí phẩm chất chính trị, nghề nghiệp, đạo đức, chuyên môn sư phạm. Làm tốt công tác nhận xét, đánh giá giảng viên theo những tiêu chí chung và mang tính đặc thù dạy học ở nhà trường quân đội. Sử dụng đúng người, đúng việc, đúng tâm. Coi trọng công tác đưa giảng viên đi thực tế ở các đơn vị cơ sở, nhất là giảng viên tạo nguồn lãnh đạo, quản lý và giảng viên được tuyển dụng từ các cơ sở đào tạo ngoài dân sự vào quân đội. Cần có cơ chế, chính sách đãi ngộ để động viên cán bộ, giảng viên tích cực tự học tập, rèn luyện nâng cao trình độ theo yêu cầu chức trách, nhiệm vụ; làm tốt công tác khen thưởng, biểu dương điển hình tiên tiến, gương người tốt việc tốt, gắn với duy trì kỷ luật, xử lý nghiêm minh những cán bộ, giảng viên vi phạm pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội, quy định của nhà trường.

3. Kết luận: Như vậy, có thể khẳng định, nâng cao phẩm chất, năng lực đội ngũ giảng viên trẻ hiện nay là một nội dung, giải pháp quan trọng hàng đầu, trực tiếp thúc đẩy quá trình giáo dục, đào tạo ở các nhà trường quân đội, góp phần hiện thực hóa quan điểm đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo của Đảng trong các nhà trường quân đội.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2013), *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về lãnh đạo và quản lý giáo dục trong thời kỳ mới*, NXB Văn hóa Thông tin.
- [2]. Bộ Quốc phòng (2011), *Chiến lược phát triển giáo dục và đào tạo trong Quân đội giai đoạn 2011-2020*. NXB Quân đội nhân dân.
- [3]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, NXB CTQGST, Hà Nội.
- [4]. Quân ủy Trung ương (2012), *Số 769-NQ/QUTW, Nghị quyết "Về xây dựng đội ngũ cán bộ Quân đội giai đoạn 2013 - 2020 và những năm tiếp theo"*, Hà Nội.